

VAALIT
VAL

DIEÐÁHUS JAGI 2021 GIELDDAVÁLGGAIN

Suopma juohkašuvvá gielddaide, main lea vuodđolága mielde iešstivren. Gielda sáhtá mearridit mánggain dan ássiid guoskevaš áššiin.

Gieldda alimus mearrideaddji orgána lea dan ássiid válljen gielldastivra. Gielldastivra lahtut válljejuvvojit gielddaválggain njealji jahkái hávállassii. Čuovvovaš gielddaválggat doaimmahuvvojit **sotnabeaivve 13.6.2021**.

Gielddaválggain sáhttet jienastit ja vuolgit evttohassan buot dievasahkásaččat Suomas ássán ja dihto eavttuiguin Suomas ássán eará riikkaid riikkavuložat.

Jienasteapmi lea Suomas eaktodáhtolaš.

Álándda eanagotti guovllus eai ordne gielddaválggaid jagi 2021.

Jienastanvuoigatvuohta – gii oažžu jienastit

Oaččot jienastit gielddaválggain, jus leat Suoma dahje muhtun Eurohpá uniovdnii gullevaš riikka, Islánda dahje Norgga riikkavuloš ja deavddát čuovvovaš gáibádusaid:

- deavddát maŋimustá válgabeaivve (18.4.2021) 18 jagi
- Dus lea ruovttugielda Suomas maŋimustá 23.4.2021

Jus leat muhtun eará riikka riikkavuloš, oaččot jienastit gielddaválggain, jus

- deavddát maŋimustá válgabeaivve (13.6.2021) 18 jagi
- dus leamašan ruovttugielda Suomas ovtatmano unnimustá guovtti jagi áigge ovdal 23.4.2021

Ruovttugielda mearrašuvvá ruovttugieldalága mielde. Dábálaččat ruovttugielda lea dat gielda, gos ásat.

Jagi 2021 gielddaválggain ruovttugielda mearrašuvvá dan mielde, mii gielddaid lea merkejuvvon ruovttugieldan álbmotdiehtovuogádahkii 23.4.2021 dmu 24.

Dárbbasettiin sáhtát dárkkistit ruovttugieldadieđu Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahagas.

Gielddaválggain sáhtát jienastit dušše iežat ruovttugieldda evttohasa.

Almmuhus jienastanvuoigatvuođas sáddejuvvo buot jietnavuoigadahtton olbmuide

Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat doallá jietnavuoigatvuođaregistara, mas leat buohkaid jietnavuoigadahtton olbmuid dieđut. Jietnavuoigatvuođaregistarii ii dárbbáš sierra almmuhit.

Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat sádde manjimustá **20.5.2021** almmuhusa jietnavuoigatvuođas dahje almmuhuskoartta juohkehaš jietnavuoigadahtton olbmui, gean čujuhus lea dieđus. Oaččot almmuhuskoartta dušše elektrovnnalaš hámis, jus leat váldán atnui Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahaga fállan elektrovnnalaš gulahallanbálvalusa dahjege Suomi.fi-dieđuid (lassidieđut čujuhusas www.suomi.fi/viestit). Jienastan almmuhusas leat rávvagat jienasteapmái, logahallan ássanbáikkát lahka lean ovdajienastanbáikkiin ja diehtu du jienastanvuoigatvuođas. Jienastanvuoigatvuođa almmuhusa it dárbbáš mielde jienastanbáikái, personduođaštus lea doarvái.

Válgagelbbolašvuohta – gii sáhtá leat evttohas

Leat válgagelbbolaš ja sáhtát álgit evttohassan ruovttugielddat gielddaválggain, jus deavddát čuovvovaš gáibádusaid:

- gielda, gos áiggot álgit evttohassan, lea du ruovttugielda
- dus lea jietnavuoigatvuohta muhtun Suoma gielddas
- it leat almmuhuvvon vádjitválddálážžan duopmostuolu mearrádusain.

Muhtun gielddalágas logahallon stáhta virgeolbmot ja gieldda njunuš virgeolbmot ja bargit eai goittotge leat válgagelbbolačča gielddaválggain.

Evttohasaid ásaheapmi gielddaválggaide

Gielddaválggain sáhttet ásahtit evttohasaid

- registrerejuvvon bellodagat
- jietnavuoigadahtton olbmot, geat leat vuođđudan välljenovttastusa.

Bellodagat mearridit iežaset evttohasain njuolggadusaideaset mielde. Jus háliidat bellodaga evttohassan, galggat soahpat das bellodagain.

Válljenovttastusa vuođđudeapmái dárbbášuvvo vuolggasajis unnimustá logi jietnavuoigadahtton gieldda ássi. Ássiidlogus dáfus unna gielddain välljenovttastusa vuođđudeapmái reahkkájit dušše golbma dahje vihtta ássi.

Guovtti dahje eanet bellodagas lea vuoigatvuohta vuođđudit válgalihtu. Guovtti dahje eanet välljenovttastusas lea vuoigatvuohta vuođđudit oktasašlisttu.

Bellodagas, válgalihtus dahje oktasašlisttus ožžot leat gielddas evttohasat eanemustá beannot geardde dat mearri go áirasat välljejuvvojit. Gielddastivraide välljejuvvojit

ássiidlogu mielde unnimustá 13-79, áirasa, muhto gielda sáhtá ieš mearridit stuorátge áirasiid mearis.

Guđege evttohasas lea iežas nummir. Evttohasain dahkko báhpára ala deaddiluvvon evttohaslisttuid kombinašuvdna, masa evttohasat merkejuvvojit nummirortnegis nummir 2 álggedettiin. Evttohasat leat juhkkuojuvvon joavkkuide bellodagaid ja oktasašlisttuid mielde. Guđege evttohasas kombinašuvnnas leat čuovvovaš dieđut: namma, evttohasnummir ja ámmát. Lassin evttohaslisttuid kombinašuvnnas oidno

- mat bellodagat leat vuodđudan válgalihtu
- mat välljenovttastusat leat vuodđudan oktasašlisttu
- mat bellodagat eai gula válgalihttui
- geat evttohasat leat oktasašlisttu olggobealde lean evttohasat.

Evttohaslisttuid kombinašuvnnat gárvvistuvvojit buot gielddain 14.5.2021. Gielddat kombinašuvdna lea oaidnimássii earret eará jienastanbáikkis ja vuoigatvuodaministeriija válgasiidduin (www.vaalit.fi). Jus jienastat ovddalgihtii eará báikkis go ruovttugielddastat, sáhtát bivdit válgavirgeolbmos iežat gielddat evttohaslisttuid kombinašuvnna.

Jienastanáiggit

Sáhtát jienastit juogo válgabeaivve **sotnabeaivve 13.6.2021** dahje ovdal válgabeaivvi ovdajienasteami bokte. Sáhtát jienastit dušše oktii. Guktii jienasteamis lea ásahuvvon ránggáštus rihkuslágas.

Ovdajienasteapmi:

Ovdajienasteapmi álgá Suomas **gaskavahku 26.5.2021** ja nohká **manjebárgga 8.6.2021**.

Ovdajienasteapmi álgá olgoriikkain **Gaskavahku 2.6.2021** ja nohká **lávvardaga 5.6.2021**.

Muhtun ovdajienastanbáikkiin jienastanáigi lea oanehut.

Sáhtát jienastit ovddalgihtii man beare ovdajienastanbáikkis ruovtturiikkas dahje olgoriikkain. Ovdajienastanbáikkid leat

- ruovtturiikkas gielddaid mearridan ovdajienastanbáikkid, dájvá ovdamearkan gielddadoaimmahagat.
- mánggat Suoma ovddastagat olgoriikkain.
- lágádusat, dego buohcceviesut, sosiálafuolahusa doaibmaovttadagat ja ránggáštuslágádusat. Lágádusain sáhttet jienastit dušše doppe lean dahje daidda váldojuvvon olbmot.
- suomelaš dámppat, mat leat olgoriikkain ovdajienastanáigge. Dámppas sáhtá jienastit dušše dámppa bargoveahka, mátkkošteaddjit eai sáhte jienastit dámppas.

Jienasteapmi válgabeaivve:

Válgabeaivvi jienasteapmi lea **sotnabeaivvi 13.6.2021 diibmu 9–20**.

Sáhtát jienastit válgabeaivvi dušše dan jienastanbáikkis, mii lea merkejuvvon dutnje sáddejuvvon jienastanvuoigatvuođaalmuhussii.

Ruovttujienasteapmi:

Jus du nácca lihkadit dahje doaibmat lea rádjašuvvan dan veardde, ahte it beasa mearihis váttisvuođaid haga jienastanbáikái, sáhtát jienastit ruovttus ovdajienastanágge.

Ruovttujienasteapmái galgá almmuhit iežas mañimustá **mañnebárgga 1.6.2021** ovdal diibmu 16. Almmuheami dahkkojuvvo ruovttugieldda guovddášválgalávdegoddái, man oktavuođadieđuid gávnnat jietnavuoigatvuođaalmuhusas. Seammá dállodealus ássán oapmahašdikšu sáhtá dihto eavttuin jienastit seamma háve.

Reivejienasteapmi:

Jus leat olles ovdajienasteami ágge ja válgabeaivve olgoriikkain, sáhtát jienastit olgoriikkain maiddái reivve bokte.

Vai sáhtát jienastit reivve bokte don galggat diñgot reivejienastanmateriála vuoigatvuođaministeriija diñgonbálvalusas juoga čujuhussii olgoriikii. Diñgojumi sáhtá dahkat ovddimustá golbma mánotbaji ovdal válgabeaivvi. Jietnavuoigadahtton olbmon vástidat ieš das, ahte diñgot reivejienastanáššegirjiid doarvái árrat nu, ahte dus lea áigi máhcahit reivejienasteami sáddenkonfeluhta gielddat guovddášválgalávdegoddái válgalágas ásahuvvon mearreáiggis.

Ná jienastat

Ovdajienasteapmi ja válgabeaivvi jienasteapmi dáhpáhuvá jienastanbáikkis. Sáhtát jienastit dušše beare ovtta evttohasa, gii lea merkejuvvon iežas gielddat evttohaslisttuid kombinašuvdnii.

1) Duodáš identitehtat válgavirgeolbmui dahje čájet pássa, persovdnakoartta, vuodjinkoartta dahje man nu eará vástideaddji áššegirji. Válgavirgeolmmoš addá dutnje jienastanlihpo.

2) Mana jienastančoskkas. Jienastančoskkas oažžu leat hávil dušše okta olmmoš.

3) Merke jienastanlihppui dan evttohasa nummira, gean jienastat. Oaččot jienastit dušše ovtta evttohasa. Merke evttohasa nummira jienastanlihpo siste lean jorbadassii. Ále daga jienastanlihppui maidege eará merkemiid. Máhco jienastanlihpo nu, ahte du merken nummir báhcá máhcastaga siskkobeallai iige oidno olggos.

4) Doalvvo jienastanlihpo mii lea máhccojuvvon gitta válgavirgeolbmui. Válgavirgeolmmoš steampalastá jienastanlihpo.

5a) Jos jienastat jienastanbeaivve, gahčat steampalastojuvvon jienastanlihpo válgaurdnii.

5b) Jos jienastat ovdajienasteamis, válgavirgeolmmoš addá válgakonfaluhta, masa bijat steampalastojuvvon jienastanlihpo.

Jos du nákca merket evttohasa nummira jienastanlihppui lea dovdomassii hedjonan, oaččot geavahit jienasteamis veahkkin du válljen veahkeheaddji dahje válgadoaibmi. Veahkeheaddji ii oaččo leat válggain evttohasan iige evttohasa lagašfuolki. Veahkeheaddji lea geatnegas sealluhit válgáčiegunvuoda dahje doallat suollemassan jienasteami oktavuodas ožžon dieđuid.

Lassedieđut

- Lassedieđuid válggain addá gieldda guovddášválgalávdegoddi. Persovnnalaš jietnavuoigatvuoda guoskevaš gažaldagaide vástida Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat. Guktuid oktavuodadieđut leat jietnavuoigatvuodaalmmuhusas.
- Ovdajienastanbáikkiid čujuhusat ja rabasáiggit, reivejienasteami dingoma rávvagat, dieđut evttohasain ja eará dieđut válggain gávdnojit vuoigatvuodaministeriija válgasiidduin čujuhusas **www.vaalit.fi**.
- Dieđuid gielddaválggaid evttohasain gávnnat vuoigatvuodaministeriija válgasiidduin 14.5.2021 maŋŋá ja dieđuid ovdajienastanbáikkiin 12.4.2021 maŋŋá.
- Dát lea jagi 2021 gielddaválggaid sirdimis addojuvvon lága (256/2021) mielde beaiváduvvon veršuvdna juovlamánus almmustahtton dieđáhusas.

Digi- ja álbmotdiehtodoaimmahat 29.3.2021